

Tető

Nézte, érezte, gondolta a hajnalt és emlékezett ugyanilyen hajnalokra, szinte számolta az emelkedő fényt, ahogy lassan megvilágosodott a tető síkjával egymagasságban úszó hegykoszorú. Már látszottak Őrmező fényei, a budafoki, a budaörsiombok, már megkezdődött a nagy balatoni országút lüktetése, autók színe siklott át az olvadó hóként elvesző szürkéségen, az utcákon megjelentek a férfiak és a nők; még emlékezett az álmára, de tudta, hogy nemsokára elfelejti. Vízért a víztárolóból és megmosdott. A negyedik napja tartózkodott a tetőn, a televízióantennák, a szelőlőzőkürtők, a kémények között. Tegnap feljött a felesége és sírva kérte, hogy jöjjön le a tetőről. Aztán a felesége lement. A lakók már mind tudták, hogy a monstrum bérház lapos tetején egy férfi tartózkodik, és nem akar lejönni. Mezítláb járt, hogy lépéseivel ne zavarja a legfelső emelet lakóit. A házmaster feje jelent meg a vaslétra aknanyílásában:

— Nem lakhat fenn a tetőn! Kubinyi úr... tessék lejönni.

— Jöjjön fel maga is, Diós bácsi, meglátja...

A házmaster feje eltűnt az aknanyílásból. Egy órával később a házmaster lánya felhozta a felesége levelét. Mária megírta, hogy elválik tőle. De a levelet azzal fejezte be, hogy jöjjön le, meg fog neki bocsátani. Mosolygott, azon, hogy miért. Miért fog neki megbocsátani? Azért, mert négy nap óta a tetőn tartózkodik és jól érzi magát? A házmaster lánya, Vali, egyszerű kanárisárga műselyem pongyolát viselt és a keblei csaknem kiestek a lazán összefogott köntösből. Aztán a lány elment, Kubinyi nem üzent semmit a feleségének. Eljött a reggel. A város minden irányban megindult, a terek, az utak összekapcsolódtak és a tető magasából egyetlen összefüggő mozgásnak látszott a lent szaggatott és elkülönült valóság, a sok részlet és az egy egész. Elszédült a messzelátótól. Összefolytak a részletek, a nagyító-lencsék fókuszában csak egy folytonos és az ő körbeforgása által változó távlatú ösképet látott, tele égő színekkel, a messzelátó okozta szellemképpel és kiterjedésbeli torzulással, és tele első pillantásra megállapíthatatlan eredetű mozgással. A mozgással teli teret figyelte, az anonim teret, a hatalmas városbolygót.

A délelőtt folyamán néhány kíváncsi lakó merészkedett fel a vaslétra aknanyílásába. Megnézték Kubinyit, ahogy áll a tetőn, lassan körbefordul maga körül és messzelátóval figyeli a várost, a hegyeket vagy a közeli utcákat, a szomszédos tetőket. Tizenegy óra tájban ismét feljött a felesége és kérte, hogy jöjjön le, mi lesz a munkahelyén, ha megtudják ezt az egész örületet. Kubinyi azt mondta, hogy szabadságon van, a vállalatának mindegy, hogy hol tölti a szabadságát. A felesége azt mondta, hogy el fog utazni, nem akar szégyenkezni a lakók előtt.

— De hiszen egyet sem ismersz közülük, én sem, ők se minket — mondta Kubinyi halkán, miközben szeméről nem vette le a messzelátót. Sőt, a feleségét is, aki négy-öt méterre állt tőle, nyilván a tériszony miatt nem mert közelebb menni a férfihoz, a messzelátón keresztül nézte. A felesége lement. Kubinyi szeme kimerült,

egy időre kénytelen volt letenni a messzelátót. Sétált a tetőn, a tizedik emeleten. A házat, amelynek a tetején állt, sok ehhez hasonló házzal együtt, ő tervezte. Tudta, hogy mi van alatta, tíz emeletnyi mélységben, ismerte a lakásterek belső elosztását, a falak vastagságát, tudta, hogy körülbelül meddig állhat ez a ház, és hogy ő sem állhat itt fent a tetején örökké. De egy ideig igen. Egyszerűen nem volt képes lemenni. Éjszaka kátránypapírral takarózott, amit göngyölegben talált a tetőn. Táp-lálékra eddig nem volt szüksége, következőképp a szükségét sem kellett elvégeznie. Éjszaka mélyen aludt és hajnaltól alkonyig a várost nézte, nagyokat sétált, új Dunahidakat, pályaudvarokat, útpályarendszereket tervezett, anélkül, hogy rögzítette volna az elképzeléseit. Megalkotta képzeletben az új egyetemi várost, valamint egy szuper kultúrcentrumot, egy várost a városban. Az utópiák nagyszerű hagyományaiból éppúgy merített, mint a modern építészeti anyagi-technikai lehetőségeiből. Aztán sokáig elnézte az új épület- és útrendszerek ma még bérházakkal és szűk utcákkal, árnyékolt terekkel zsúfolt helyét, képzeletben robbantott, noha tudta, hogy az idő emberi beavatkozás nélkül is helyet csinál majd mindennek, ami igaz és időszzerű. Az aknanyílásból halk beszélgetés hallatszott fel:

— Mikor ment fel a tetőre a férje, asszonyom? — kérdezte egy férfi.

— Négy napja.

— Azóta nem jött le?

— Nem.

— Értem.

Délután még egyszer megnézte a tetőről látható városrészeket. Éhes és álmos volt, elfogyott az ereje. Feljött a házmester és a tömbbizalmi. Mondták, hogy jöjjön le. Nem válaszolt. Nézte az alkonyt. Azok ketten lementek. Este kihívták a tűzoltókat és a rendőrséget. Megcsillant egy bilincs, látta a kényszerzubbonyt, észre vette az anyját az aknanyílásban, nehezen kapaszkodott fel a vaslétrán, amikor felért, leverte a ruhájáról a rozsdát és kérdően a fiára nézett, aztán a menyére, aztán a tanúkra, a lakókra, a hatóság képviselőire. Kubinyi egy másodpercig eltűnődött anyja arcán. Valamit akart neki mondani. A laktanya alakuló teréről dobpergés hallatszott. Anyja tétován elindult feléje. Nyakláncán — Krisztus a kereszten — megcsillant a napfény. A felesége egy lépéssel anyja mögött, szintén közeledett. Nyakláncán — Krisztus a kereszten — megcsillant a lebukó nap fénye. Lehajtotta a fejét. Anyja és a felesége odaértek elé, megfogták a kezét. Aztán anyja levette a nyakából a messzelátót. Kubinyi néhány lépést hátrált. A fenntartózkodó személyek lassan, félkörben, megindultak felé. A tetőn senki nem tudta, hogy mi történik, hogy miért gyűltek össze. Önkéntelenül is körülnéztek, nézték a várost, az országutat, a hegyeket, az estét. Az, aki közvetlenül előttük állt, kiesett a látóterükből. Szédítő tér és tíz emeletnyi magasság vette körül őket, nem tudtak mit kezdeni magukkal, nem tudtak mit mondani, voltak, akik megfogták egymás kezét. Főleg a házban lakó fiatal és idősebb házaspárok. Kubinyi határozott, nagy léptekkel elindult végig a tetőn, azon a szárnyon, amely az országút felé nézett. Egyesek el akarták vágni az útját. De mintha féltek volna tőle, mégis engedték.

— Leugrott! — mondta a házmester, amikor Kubinyi belelépett a tér fogalmába, az eszmébe, amelyben mindannyian éltek. Levette magát a virágágyakba. Egy férfi levette fejéről a kalapját. Lenézni nem merészelt senki. Egy láthatatlan kapuban álltak, amelynek a küszöbén az előbb még valaki állt, aztán átlépte.